

כלל טו בעינן ביטול תרומה ברוב ובצינן שאלה תרומה :

דמין כיו"ד סי' שכ"ג סק"ב הקשה דמדוע חזן בתרומות תרומה עמאה שפלה לפחות ממאה ואחד ירקבו הלא יכול לשלול על התרומה ומיפשה עכל למפרע ויפריש עלי' ממקום אחר ויותר כל התערובות וכמ"ס הרמ"א שם ענה זאת לפינן חלת חזן לארץ שפלה לתבטיל ע"ש ובלע"ז ליישב עפ"ש כו"ט שכתב ספר אבני מלואים סי' י"ח דאפי' לרעות הסוכרים דרק מדרבנן הוא דאין מבטלין איסור לכתחלה עכ"ל תרומה לכ"ע אסור לבטל ברוב חולין מה"מ משום שע"י הביטול הרי נעשית חולין ופקע מינה קדושת תרומה וע"כ הוא עובר אעפ"ה דושמרתה את תרומותי כביטול הזה לזיוותה חורה לשמור קדושת תרומה לכל הפסקה ולחללה ע"ה ולפי"ז נראה דה"מ ללתישולי ג"כ אסור לתרומה כמו שאסור לבטלה דפי' השאלה נמי הרי עושה מתרומה חולין ומפקיע קדושתה דא"ל דשאלה שאני דחכם עוקר מעיקרו והאגמ"ל שלה ה"מ תרומה מעולם ושלא ה"ו עלי' עשה דשימור מעולם דו"א דהכ"ז בה' דריים סי' רכ"ח כ' דמי שגדור הנאה מבני העיר אסור לישראל לחכם שבאותה עיר לפי' שבהנה מעורר כמה שמחיר לו דברו עש"ה בשם הירושלמי הרי דהע"ג דחכם עוקר הגדר מעיקרו והאגמ"ל ע"י השאלה שה"י מותר להכות ממנו מאז עכ"ל המרי' דהשפלה דאסור להנות ממנו איז אסור לישראל ג"כ כיון דהשאלה גופה הנאה היא וא"כ ה"מ לעיני שאלה בתרומה הרי השתא היא תרומה ושפיר אסור לתישולי ולהפקיע ממנה קדושת תרומה ע"פ השאלה חולם הנה לצה נגדיו בזה סוג' ערוכה בנדרים ד"ט ע"ה דפרין לתרומה שפלה לאחר ומאה דלמאי בטילה הא ה"ל דבר שיש לו מתירין ע"י שאלה כמו קומנות דלא כבטי' מהאי טעמא ומשני דקוביות שאני דמאה לתישולי עלייהו אבל תרומה לאו מאה לתישולי פלה ע"ה ומבואר דבה דע"פ רשות היא לתישולי לתרומה אלא אמנם גופה דה"ה נפלה לאחר ומאה אי"כ אי רימא דאסור לתישולי מפאת הפקעת קדושת התרומה אי"כ שוב הרי אין לו מתירין ושוב התרומה בטילה כאלה ומאה ובגמ"ה חסי' חולין וא"כ שוב אין בה משום הפקעת קדושה כלל ושוב שפיר שרי לתישולי ושפיר חשיב דש"מ ע"י שאלה ואינה בטילה ואעפ"כ מותר לתישולי כיון דל"כ בלא"ה דמבטל ולפי"ז ה"ה דתרומות דאריי בתרומה עמאה שפלה לפחות ממאה ואחד דאין התרומה בטילה ע"כ שפיר אסור לתישולי מכה הפשה דשימור כיון דע"י השאלה עושה מתרומה חולין ומפקיע ממנה קדושתה וכ"ל דלפי' לרעת התוס' בכמה דוכתי דמ"מ גס תרומה בטילה ברוב ומדרבנן הוא דע"י אלא ומאה עכ"ל הרי מדרבנן ע"פ עובר אעפ"ה דשימור כיון דמדרבנן אינה בטילה ויש עלי' עוד קדושת תרומה מדרבנן ומ"כ לשומרה מדרבנן כמו שיש חיוב שימור מה"מ בתרומה דאורייתא אמנם בהלת חו"ל שפיר כ' הרמ"א דיוכל לתישולי ענה דהא הא דאסור לתישולי לתרומה חילה דיד הוא מותר דאסור לבטלה מה"מ מפאת הפקעת הקדושה ועשה דשימור וכ"ל וא"כ בהלת חו"ל רמותר לבטלה לכתחלה אפי' מדרבנן וכמבואר בכבודות דכ"ז פ"ה רבה מכתל לה ברוב ואכל לה בימי קוממתו ע"ש אי"כ כיון דמותר לבטלה ואין בה משום הפקעת הקדושה אי"כ ה"ה דשוב שפיר שרי לתישולי ע"כ וכו' דברי הרמ"א :

אורח י"ל לזון בזה ולומר דמה שאוסר האבני מלואים ז"ל לבטל תרומה מה"מ מפאת הפקעת הקדושה

זו רק בתרומה טהורה אבל בתרומה עמאה דאריינן בה י"ל דאין בה משום הפקעת קדושה וזה לפי"מ הרמ"ב ס"ו מתרומות ה"א וז"ל ועמא שאל בתרומה עמאה אפי"ן שהוא בלאו אינו לוקה כשרי אינה קודש עכ"ל חולם בהמת נראה דאסור לבטל ולתישולי גם בתרומה עמאה ששרי גם תרומה עמאה עדיין קדושה ענה שרי אסורה לזרים במיתה וכמבואר ברמב"ם שם פ"ו ה"ו ע"ש וכן אסורה לערלים וכן לכהנים עמאים בלאו ע"כ משחי"כ ומשכנתלה ושול עלי' הרי פקע מינה קדושתה לגמרי וא"כ שפיר אסור גם בתרומה עמאה להפקיע זאת הקדושה אשר בה וע' בהלה ס"ב מ"ג דתנן מי שאינו יכול לפשות עיסחו בערהה יעשה קבין (כל קב לעלמו שנקב אין שימור חיוב חלה) ואל יעשה בעוממה (פי' שאל יעשה דשימור חיוב חלה בעוממה כיון שילטרך לשרוף חלה כדן חלה עמאה) ור' עקיבא אומר יעשה בעוממה ואל יעשה קבין שכשם שהוא קורא לעבודה כך הוא קורא לטמאה לזו קורא חלה לשם ולזו קורא חלה לשם אבל קב"ים אין להם חלק לשם ופי' הר"ש דר"ע כבר דמוכח שפירש חלה בעוממה ואל יעבור עיסחו מחלה שרי הוא קורא שם חלה לטמאה כמו לטהורה ככל ע"ה פטורה ח"ל לכמים חלק בה עכ"ל וא"כ מבואר דבה דגם תרומה עמאה נכבדת חלק במים וא"כ יסתבר דאסור להפקיע גם בתרומה עמאה לה ברקובה והחלק במים ע"י ביטול ושאלה וזה י"ל דאסור גם לרבנן דר"ע ה"ל דרבנן מלינו רך דכדירא לכו דמוכח שפטור העיסה ולא יפרישה כלל בעוממה אבל כשכבר מופרשת וקדושה היא יתכן דגם לרבנן אסור להפקיע קדושתה ואין להפקיע עוד כדמי תרומה עמאה ד"ה כשריפ"ה וא"כ בלא"ה מוכרח להאידה בידים וא"כ ככה"ג הרי ליה צ"י חו מבוב הפקעת קדושה וכמבואר בסוג' דר' הירא כגן ככה"ס דז"ה שרי יכול לכות ממנה נשעת שריפשה וביטורה וא"כ כמו שכתורה אינו עובר אעפ"ה דשימור כמה שמפסידה ומאידה בלתיחלה אחת כיון שזו היא מלווה ה"ג בעמלה דכתי' לך ודרש"י בלך חלה בלתיקוה תחת חשיבן אי"כ כנאה זאת היא מלווהה ולא חשיב איבוד ולפי"ז יומא' דלשרוף תרומה עמאה בלי הנאה נשעת שריפשה ג"כ אסור דכיון בלין זו הנאה אי"כ שוב הוא איבוד גרידא לתרומה וזה אסור מכה העשה דשימור ועוד נראה דלפי' יומא' דשרי לשרוף תרומה עמאה שול דנאה כלל עכ"ל הרי שריפשה היא מזה וע"כ שפיר בלא רך חשיב איבוד כיון שמפיק מזה כשריפשה משחי"כ כביטול ושאלה דלא הוו מזה ע"כ שפיר אסור לבטל ולתישולי מפאת הפקעת הקדושה וכ"ל ושוב מלמתי להכניי שבת דכ"ה ע"ה ש"י להדיא דאסור לשרוף תרומה עמאה בלתי שיהנה נשעת שריפשה משום דכשפורשה בלי הנאה חשיב איבוד עש"ה ואיבוד הזה הרי אין בו שום חיבור רך מפאת העשה דשימור וכדוע וא"כ יש ראי' ברורה מזה למה שכתבנו דיש גם בתרומה עמאה עשה דשימור ושאסור לבטלה ולתישולי פלה מכה עשה זאת כמו שאסור לעשות כן בטבירה חולם נש"ס בכורות ל"ד ע"ה פליגי חנני' אי חייב לשמור תרומה תלוי' מטומאה דמאן דמחייב ס"ל דיש חש למקרא וע"כ כיון דקריין וחי כהה נחתי לך את משמרת תרומותי ובשתי תרומות הכתוב מדבר אחת טהורה ואחת תלוי' וע"כ יש חיוב שימור גם בתלוי' ומאן דפוסר ס"ל דיש חש למסורת ותרומתי כתיב דהיינו רק תרומה טהורה ע"ש ומבואר בזה להדיא דקרא דמשמרת תרומתי קאי רק לטהורה וזה גם לתלוי' אבל אטמאה לכ"ע לא קאי קרא ולא דהתם פליגי רק לענין חיבור לטמא תרומה וזה לא שייך כטמאה דלנ"ה הרי עמאה היא משחי"כ שפיר